

การวิจัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญในปัญหาทางพาณิชย์

นายวินัย จีรวงศ์สุนทร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EXPERT FINDINGS OF FACT IN COMMERCIAL MATTERS

Mr. Winai Jeerawongsunthorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491096

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญในปัญหาทางพาณิชย์

โดย

นายวินัย จีรวงศ์สุนทร

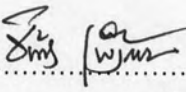
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

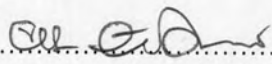
อาจารย์ที่ปรึกษา

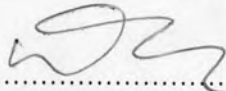
ศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร

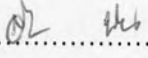
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

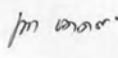

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์(พิเศษ) จรัญ ภักดีธนากุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สุพิศ ปราณีตพลกรัง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ขวลิต อัครศาสตร์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สรวิศ ลิ้มปริงซี่)

วินัย จีรวงศ์สุนทร : การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญในปัญหาทางพาณิชย์. (EXPERT FINDINGS OF FACT IN COMMERCIAL MATTERS) อ. ที่ปรึกษา : ศ. พิชัยศักดิ์ หรยางกูร, 195 หน้า.

การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญวิวัฒนาการมาจากแนวความคิดของประเทศอังกฤษในเรื่อง การประเมินราคาเมื่อประมาณ 250 ปีก่อน และพัฒนาต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันเป็นรูปแบบหนึ่งของการ ระบุข้อพิพาททางเลือก โดยนำมาใช้กับปัญหาหรือข้อพิพาททางเทคนิค การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดย ผู้เชี่ยวชาญมีลักษณะสำคัญหลายประการแตกต่างจากการระบุข้อพิพาททางเลือกรูปแบบอื่น แต่ก็ สามารถนำมาปรับใช้ร่วมกันได้ในลักษณะเป็นกระบวนการเสริมของการเจรจา ไกล่เกลี่ยหรือประนอม ข้อพิพาท หรือการอนุญาโตตุลาการได้ การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญมีจุดเด่นในเรื่องความรวดเร็ว ของกระบวนการและสามารถบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญได้ แต่มีจุดด้อยในเรื่องการบังคับตาม คำวินิจฉัยในลักษณะระหว่างประเทศ

ในต่างประเทศ พบว่า ประเทศอังกฤษและประเทศเยอรมันได้นำกระบวนการนี้มาใช้อย่าง แพร่หลาย ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาได้นำกระบวนการนี้มาใช้อย่างจำกัดเฉพาะการประเมินมูลค่า ความเสียหายตามกรรมกรรมประกันภัยเท่านั้น นอกจากนี้ หอการค้านานาชาติยังมีการให้บริการเกี่ยวกับ การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญอีกด้วย สำหรับการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญภายใต้ กฎหมายไทยนั้นประสบกับปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ เนื่องจากประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติรองรับ เกี่ยวกับหลักการสำคัญของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญไว้โดยเฉพาะ ถึงแม้ว่าอาจนำกฎหมาย ในปัจจุบันมาใช้ได้บางเรื่องก็ตาม แต่ไม่อาจทำให้การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญดำเนินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสพผลตามความประสงค์ของคู่กรณี สมควรบัญญัติกฎหมายและออก ข้อบังคับเพิ่มเติม เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคคลและสถาบันที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กระบวนการนี้ สามารถนำมาใช้ได้จริงและเกิดผลเป็นที่พอใจแก่คู่กรณี

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติ.....
ปีการศึกษา.....2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4686313334 : MAJOR LAWS

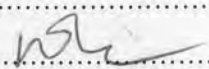
KEY WORD: EXPERT / FINDINGS OF FACT / EXPERT DETERMINATION / ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION / ARBITRATION / ADJUDICATION

WINAI JEERAWONGSUNTHORN : EXPERT FINDINGS OF FACT IN COMMERCIAL MATTERS. THESIS ADVISOR : PROF. PHIJAISAKDI HORAYANGKURA, 195 pp.

Expert Determination has been evolving from the concept of valuation in England since approximately 250 years ago and it is now a form of Alternative Dispute Resolutions, which can be applied to technical problems or disputes. Despite its essential characteristics, which are different from those of other Alternative Dispute Resolutions, it can be applied to another as an additional procedure, by using decisions of expert as grounds for a later Negotiation, Conciliation, Mediation or Arbitration. Expert Determination has its advantage in speedy procedure and enforceable decision. Nevertheless, decision of expert may be its drawback when enforcement is to be sought internationally.

In the United States of America, Expert Determination is used only in appraisal of damages arising from insurance policy. However, in England and Germany, it has been used widely in any dispute. Furthermore, services of Expert Determination are also provided by International Chamber of Commerce. In Thailand, Expert Determination has encountered many difficulties and restrictions, this is because, there is no specific provision regarding Expert Determination. Though Expert Determination is recognized in Thai legal system by general principles of law of contract, it cannot be enforced effectively with due respect to the will of parties. Therefore, it is necessary to issue specific provisions for Expert Determination and to publicize information and understanding to people and institution concerned, in order to provide effectiveness to Expert Determination and satisfaction to parties.

Field of study.....Laws.....Student's signature.....
Academic year.....2006.....Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ พิชัยศักดิ์ หรยางกูร อย่างสูงที่ให้ความกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ความใส่ใจ ให้ความเวลา ให้มุมมองในการคิด ให้คำปรึกษาที่ดีและให้กำลังใจต่อผู้เขียนด้วยดีเสมอมา และขอขอบพระคุณศาสตราจารย์(พิเศษ) จรัญ ภักดีธนากุล, อาจารย์ สุพิศ ปราณิตพลกรัง, อาจารย์ ขวลิต อรรถศาสตร์ และอาจารย์ สรวิต ลิ้มปรังษ์ ที่ได้สละเวลารับเป็นกรรมการและได้แนะนำแนวทางในการปรับแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและอาจารย์หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิตที่ให้โอกาสในการศึกษาและประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ของหลักสูตรฯ ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณคุณชัยวัธ มะระพฤกษ์วรรณ ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน ที่ให้คำปรึกษาที่ดีมาโดยตลอดในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งสำนักงานทนายความชัยวัธ-บัณฑิตุรย์ ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานของผู้เขียนทุกท่านที่ให้กำลังใจตามไปถึงความคืบหน้าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรื่อยมา และเพื่อนร่วมรุ่นรหัส 46 ทุกท่าน โดยเฉพาะคุณรัชณี แดงอ่อน คุณเสริมสิริ ลีลาณิชยกุล คุณอุกฤษฏ์ ศรีอำดี คุณวโรดม ศิริมณีธรรม และคุณชิตพล ลิขิตภูมิสถิตย์ ที่ช่วยเหลือในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง และขอขอบคุณ คุณนาวิน มณีจันทร์ สำหรับข้อมูลสำคัญในการจัดทำ

ขอขอบคุณคุณวาทีณี ศรีบรรอด เป็นอย่างยิ่งที่ เป็นผู้ช่วยในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาตั้งแต่ต้น รวมถึงกำลังใจ ความคิดเห็นและความช่วยเหลือที่มีให้แก่ผู้เขียนอย่างดียิ่งมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้เขียน ที่กรุณาให้โอกาสให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในการศึกษาแก่ผู้เขียนด้วยความปรารถนาดีเสมอมา หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์แก่ผู้อ่านอยู่บ้าง ผู้เขียนขอยกความดีทั้งหมดนี้ให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน แต่หากมีความบกพร่องใดๆ เกิดขึ้น ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐาน.....	8
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	9
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	11
2.1 วิวัฒนาการ ลักษณะสำคัญ รูปแบบ วัตถุประสงค์ของการวินิจฉัยข้อเท็จจริง โดยผู้เชี่ยวชาญ ความสัมพันธ์กับการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการอื่นและ การปรับใช้ร่วมกัน.....	14
2.1.1 วิวัฒนาการของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	14
2.1.2 ลักษณะสำคัญของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	17
2.1.2.1 มีการเริ่มกระบวนการโดยความยินยอมของคู่กรณี.....	17
2.1.2.2 มีความเหมาะสมกับปัญหาข้อเท็จจริง.....	18
2.1.2.3 มีข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ (Expert Determination Clause หรือ Expert Clause).....	19
2.1.2.4 มีคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ.....	24
2.1.2.5 การบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ (Enforcing the decision).....	27

2.1.2.6 การคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ (Challenging the decision).....	29
2.1.2.7 สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เชี่ยวชาญ.....	31
2.1.2.7.1 สิทธิของผู้เชี่ยวชาญ (Right of expert).....	31
2.1.2.7.2 หน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญ (Duties of expert).....	32
2.1.2.7.3 ความรับผิดชอบของผู้เชี่ยวชาญ (Liability for professional negligence).....	32
2.1.3 รูปแบบของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	33
2.1.3.1 กรณีแบ่งตามรูปแบบของกระบวนการ.....	33
2.1.3.1.1 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็น กระบวนการเดียวซึ่งเป็นเอกเทศ.....	33
2.1.3.1.2 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญที่เป็น กระบวนการคู่ขนานกับการระงับข้อพิพาทอื่น... ..	34
2.1.3.2 กรณีแบ่งตามรูปแบบของการเริ่มกระบวนการ.....	34
2.1.3.2.1 การเริ่มกระบวนการโดยคู่กรณีทุกฝ่าย.....	34
2.1.3.2.2 การเริ่มกระบวนการโดยคู่กรณีเพียงฝ่ายเดียว... ..	34
2.1.3.3 กรณีแบ่งตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาวินิจฉัย....	35
2.1.3.3.1 การพิจารณาวินิจฉัยโดยผู้เชี่ยวชาญคนเดียว.....	35
2.1.3.3.2 การพิจารณาวินิจฉัยโดยผู้เชี่ยวชาญหลายคน....	35
2.1.3.4 กรณีแบ่งตามรูปแบบการพิจารณาทำคำวินิจฉัย.....	36
2.1.3.4.1 ผู้เชี่ยวชาญเปิดโอกาสให้มีการรับฟังคำพยาน ของคู่กรณีก่อนจะพิจารณาทำคำวินิจฉัย.....	36
2.1.3.4.2 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาทำคำวินิจฉัยโดยไม่ต้อง รับฟังคำพยานจากคู่กรณี.....	36
2.1.4 วัตถุประสงค์ของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	37
2.1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับ การระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการอื่น และการปรับใช้ร่วมกัน.....	38

2.2 เปรียบเทียบการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับ	
การระงับข้อพิพาทโดยวิธีอื่น.....	39
2.2.1 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับ	
การเจรจา (Negotiation).....	41
2.2.2 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับการไกล่เกลี่ย (Conciliation)	
และการประนอมข้อพิพาท (Mediation).....	44
2.2.3 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับ	
การประนีประนอมยอมความ (Compromise).....	49
2.2.4 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับ	
การ Adjudication.....	53
2.2.5 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับ	
การอนุญาโตตุลาการ (Arbitration).....	61
2.2.6 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญกับ	
การดำเนินคดีทางศาล (Litigation).....	70
2.3 แนวความคิดและทางปฏิบัติในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ	
ของต่างประเทศ.....	75
2.3.1 แนวความคิดและทางปฏิบัติในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ	
ของประเทศอังกฤษ.....	75
2.3.1.1 การนำหลักของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงมาปรับใช้	
กับเรื่องเกี่ยวกับที่ดิน (Land).....	76
2.3.1.2 ใช้สำหรับการประเมินมูลค่าการเป็นหุ้นส่วนใน	
บริษัทเอกชน (Shares in private Companies).....	77
2.3.1.3 ใช้ประเมินราคาสำหรับการซื้อขายธุรกิจหรือบริษัท (Sale	
and Purchase of Business and Companies).....	78
2.3.1.4 การนำหลักของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงมาปรับใช้กับเรื่อง	
เกี่ยวกับอุตสาหกรรม (Industrial Applications).....	78
2.3.1.5 การนำหลักของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงมาปรับใช้กับเรื่อง	
ทางการค้าอื่นๆ (Other Commercial Applications).....	79

2.3.2 แนวความคิดและทางปฏิบัติในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	80
2.3.3 แนวความคิดและทางปฏิบัติในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ ของประเทศเยอรมัน.....	85
บทที่ 3 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญตามหลักเกณฑ์ของ หอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce).....	90
3.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับหอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce).....	90
3.2 วิวัฒนาการของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ ของหอการค้านานาชาติ.....	92
3.3 การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญตามหลักเกณฑ์ของ หอการค้านานาชาติ.....	94
3.3.1 การเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญ (Proposal of experts).....	95
3.3.2 การแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ (Appointment of experts).....	96
3.3.3 การดำเนินกระบวนการการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ (Administration of expertise proceedings).....	97
3.3.3.1 หลักการพื้นฐานของบุคคลที่เกี่ยวข้องใน กระบวนการพิจารณา.....	97
3.3.3.1.1 หลักการพื้นฐานของคู่กรณี.....	97
3.3.3.1.2 หลักการพื้นฐานของผู้เชี่ยวชาญ.....	97
3.3.3.1.3 หลักการพื้นฐานของศูนย์ฯ.....	98
3.3.3.2 ขั้นตอนในการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของ หอการค้านานาชาติ.....	98
3.3.3.2.1 ต้องมีข้อตกลงให้ดำเนินกระบวนการการวินิจฉัย ข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญโดยศูนย์ฯ (Agreement for the administration of expertise proceedings by the Centre).....	98

3.3.3.2.2	มีการยื่นคำร้องขอให้ดำเนินกระบวนการ การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ (Request for the administration of expertise proceedings).....	100
3.3.3.2.3	มีการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (Expert's mission).....	102
3.3.3.2.4	มีคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ (Expert's report).....	103
3.4	เปรียบเทียบการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญตามหลักเกณฑ์ของ หอการค้านานาชาติกับการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ ตามหลักเกณฑ์ของประเทศอังกฤษ.....	104
3.4.1	ประเด็นที่เหมือนกันระหว่างการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดย ผู้เชี่ยวชาญตามหลักเกณฑ์ของหอการค้านานาชาติกับ การวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญตามหลักเกณฑ์ของ ประเทศอังกฤษ.....	104
3.4.2	ประเด็นที่แตกต่างระหว่างการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ ตามหลักเกณฑ์ของหอการค้านานาชาติกับการวินิจฉัยข้อเท็จจริง โดยผู้เชี่ยวชาญตามหลักเกณฑ์ของประเทศอังกฤษ.....	106
บทที่ 4	ปัญหาการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญภายใต้กฎหมายไทย.....	108
4.1	บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	108
4.1.1	คู่กรณี.....	108
4.1.2	ผู้เชี่ยวชาญ.....	109
4.1.2.1	ความสามารถและคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ.....	109
4.1.2.2	การเลือกและการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	114
4.1.2.2.1	คู่กรณีเป็นผู้เลือกและแต่งตั้งเอง.....	114
4.1.2.2.2	คู่กรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นเป็นผู้เลือก และแต่งตั้งแทนคู่กรณี.....	115
4.1.2.3	จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ.....	115

4.1.2.4	หน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญ.....	115
4.1.2.5	เหตุในการคัดค้านผู้เชี่ยวชาญ.....	116
4.1.2.6	การถอดถอนผู้เชี่ยวชาญ.....	116
4.2	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	117
4.2.1	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	117
4.2.2	ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	117
4.3	สภาพของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญและ ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัศาล.....	117
4.4	ข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	118
4.4.1	สถานะทางกฎหมายของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	118
4.4.2	ความสมบูรณ์ของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	119
4.4.3	การตีความข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	120
4.4.4	แบบ และหลักฐานเป็นหนังสือของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	121
4.4.5	รายละเอียดที่ควรระบุไว้ในข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	122
4.4.6	ผลของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	124
4.4.6.1	ผลของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญระหว่าง คู่กรณีที่ทำสัญญากัน.....	124
4.4.6.2	ผลของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญระหว่าง คู่กรณีกับผู้เชี่ยวชาญ.....	130
4.4.7	การสิ้นสุดของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	130
4.4.7.1	การสิ้นสุดของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเหตุจากคู่กรณี.....	130
4.4.7.2	การสิ้นสุดของข้อสัญญาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเหตุจากผู้เชี่ยวชาญ.....	132
4.5	ประเด็นปัญหาหรือข้อพิพาทที่คู่กรณีสามารถเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาวินิจฉัยได้.....	133
4.6	คำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ.....	134
4.6.1	สถานะทางกฎหมายของคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ.....	134
4.6.2	ผลของคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ.....	134

4.7 การบังคับตามและการคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญที่ทำขึ้น	
ภายในประเทศ.....	135
4.7.1 การบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญที่ทำขึ้น	
ภายในประเทศ.....	135
4.7.2 การคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญที่ทำขึ้น	
ภายในประเทศ.....	136
4.8 การบังคับตามและการคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญที่ทำขึ้น	
ในต่างประเทศ.....	136
4.8.1 การบังคับตามและการคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ	
ที่ทำขึ้นในต่างประเทศโดยไม่มีคำพิพากษาของศาล	
ในประเทศนั้นยื่นตาม.....	136
4.8.2 การบังคับตามและการคัดค้านคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ	
ที่ทำขึ้นในต่างประเทศโดยมีคำพิพากษาของศาล	
ในประเทศนั้นยื่นตาม.....	137
4.9 การบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญในลักษณะระหว่างประเทศ.....	140
4.10 ความรับผิดชอบของผู้เชี่ยวชาญ.....	140
4.10.1 ความรับผิดชอบอันเกิดจากสัญญา.....	140
4.10.1.1 ความรับผิดชอบอันเกิดจากสัญญาทั่วไป.....	140
4.10.1.2 ความรับผิดชอบอันเกิดจากสัญญาจ้างทำของ.....	141
4.10.2 ความรับผิดชอบอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่.....	142
4.11 ปัญหาและข้อจำกัดของการวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยผู้เชี่ยวชาญ	
ภายใต้กฎหมายไทย.....	145
4.11.1 ปัญหาและข้อจำกัดด้านกฎหมาย.....	146
4.11.2 ปัญหาและข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจของบุคคล	
และสถาบันที่เกี่ยวข้อง.....	148
4.11.3 ปัญหาและข้อจำกัดด้านการขาดแคลนแหล่งข้อมูล	
ภายในประเทศ.....	150

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	152
5.1 บทสรุป.....	152
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	155
5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหาและข้อจำกัดด้านกฎหมาย.....	156
5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหาและข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจ ของบุคคล และสถาบันที่เกี่ยวข้อง และในด้านการขาดแคลน แหล่งข้อมูลภายในประเทศ.....	159
5.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้เชี่ยวชาญ ในลักษณะระหว่างประเทศ.....	162
รายการอ้างอิง.....	164
ภาคผนวก.....	168
ภาคผนวก ก Precedents for an Accountancy Expert.....	169
ภาคผนวก ข Model Expert Determination Agreement.....	175
ภาคผนวก ค Rules for Expertise.....	179
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	195